

Ouder-Amstel Begroting 2021-2024

29-09-2020



De opstelling van een risicoprofiel is een momentopname. Er kunnen in de loop van de tijd nieuwe risico's ontstaan, die nu nog niet in de analyse zijn meegenomen. Daarnaast kunnen risico's in de toekomst anders worden ingeschat.

Bij de beoordeling van risico's zijn twee aspecten van belang: de kans dat een risico zich voordoet en de ernst van de schade als dat het geval is.

In onderstaand overzicht worden de verschillende risico's met hun financiële impact weergegeven.

Omschrijving risico	Risicobedrag 1-1-2021	Klasse	Kans (%)	Berekend risicobedrag
Incidentele risico's:				
Rampen en calamiteiten	2.500	1	10%	250
Corona	pm			
Ruimtelijke projecten	pm			
Duo+	pm			
Verbonden partijen	100	1	10%	10
Open eindregelingen	250	2	30%	75
Bodemverontreiniging	300	2	30%	90
Niet verhaalbare planschades	100	1	10%	10
Garantiestelling woningbouwleningen	2.250	1	10%	225
Garantiestelling woningbouwleningen	2.750	1	10%	275
Garantiestelling lening sportverenigingen	185	1	10%	19
Transitie inkoop Jeugd, gevolgen 2021	750	3	50%	375
Invoering Omgevingswet	100	2	30%	30
Totaal incidenteel risico	9.285			1.359
Structurele risico's:				
Wet Werk en Bijstand (WWB)	260	3	30%	78
Invest MRA	370	1	15%	56
SPUK-regeling (btw-teruggaaf op sportuitgaven)	50	3	50%	25
Communicatie	50	3	50%	25
Herverdeling gemeentefonds	1.500	3	50%	750
Totaal structureel risico	2.230			934
Niet kwantificeerbare risico's:				
Bouwleges	pm			pm
Wet Private kwaliteitsborging	pm			pm
Groei gemeente	pm			pm
Afvalstoffenheffing	pm			pm
Totaal incidenteel en structureel risico	11.515			2.292

Toelichting

Zoals hiervoor aangegeven zijn de risico's voor het laatst geactualiseerd bij de jaarrekening 2019. Onderstaand is de toelichting op de actualisatie van de bij jaarrekening 2019 (laatste moment van bijstelling) opgenomen risico's. Immers, het gaat in deze paragraaf om welke risico's in de toekomst kunnen voorkomen.

Toelichting incidentele risico's

Rampen en calamiteiten

Wanneer zich in de gemeente een ramp voordoet (bijvoorbeeld wateroverlast, stormschade, epidemieën, vliegtuigongelukken of uitval van nutsvoorzieningen), wordt een groot deel van de kosten door anderen, zoals verzekeringsmaatschappijen en de

rijksoverheid, betaald. Dat laat onverlet dat de gemeente zelf ook te maken krijgt met mogelijk omvangrijke kosten. Hiervoor is een bedrag van maximaal € 2.500.000 aangehouden.

Ruimtelijke projecten

In de paragraaf Grondbeleid/projecten is per project inzage gegeven in de (financiële) stand van zaken. Door de gemeenteraad besloten om de risico's van de projecten af te dekken door middel van een specifieke bestemmingsreserve (de reserve projecten), echter deze reserve is in 2022 volledig ingezet waardoor de niet verhaalbare kosten zijn meegenomen in de begroting. Hierdoor is dit risico gezet op pm. Daarnaast is er een risico dat door gemeente gemaakte kosten, bij niet doorgaan van met name de kleinere inbreidingslocaties, ten laste van het resultaat van de gemeente komen.

Waar het resultaat dit toelaat worden kleinere projecten met hoge mate van onzekerheid al ten laste van het resultaat gebracht binnen de jaarrekening. De eventuele dekking die nog kan volgen uit deze projecten zal weer een positief effect hebben op het resultaat van dat jaar. Daar mag zonder anterieur contract echter geen rekening mee worden gehouden in de begroting. Om dit risico in te perken zal vanuit de gemeente sneller worden aangestuurd op contractuele afspraken over kostendekking middel intentie en anterieure overeenkomsten.

Duo+

In de begroting is de bijdrage aan Duo+ financieel vertaald op basis van de begroting 2021. Deze begroting van Duo+ is meerjarig structureel sluitend en bevat geen taakstellingen meer. Daarmee is het risico beperkt. Daarnaast zijn voor het programma's Staf en Bedrijfsvoering afspraken gemaakt over een gewijzigde verdeling die verwerkt is in deze begroting. Voor de programma's Sociaal en Ruimte is er nog overleg gaande over een juiste verdeling met de DUO-gemeente Uithoorn. Indien er sprake gaat zijn van een verhoging van de bijdrage door Ouder-Amstel, dan gaan we de afname van de dienstverlening dermate aanpassen dat er van een verhoging van de bijdrage geen sprake is.

Verbonden partijen

De gemeente neemt deel in een aantal verbonden partijen. Welke dat zijn, wordt aangegeven in de paragraaf Verbonden partijen. Over het algemeen is het risico van dergelijke deelnemingen beperkt. In verband met de mogelijkheid dat de gemeente op enig moment zal worden aangesproken om haar aandeel te leveren in een verlies van een gemeenschappelijke regeling, is in deze inventarisatie een bedrag van € 100.000 opgenomen. Daarbij gaan we uit van een zeer laag risico, derhalve geplaatst in klasse 1.

Open einderegelingen

Incidentele grote uitgaven kunnen vanzelfsprekend leiden tot overschrijding van het in de begroting opgenomen budget. Met name bij de kosten van woningaanpassingen zou dat om relatief grote bedragen kunnen gaan. Voor de berekening van het weerstandsvermogen gaan wij er vanuit dat er eens in vijf jaar sprake zou kunnen zijn van een overschrijding van het beschikbare budget.

Bodemverontreiniging

Gevallen van bodemverontreiniging laten zich moeilijk voorspellen. Als dergelijke gevallen zich voordoen, dan wordt van de gemeente een bijdrage in de noodzakelijke saneringskosten verwacht. Wij schatten in dat een dergelijke verontreiniging niet meer dan eens in de vijf à tien jaar voorkomt en dat de door de gemeente te betalen bijdrage in de saneringskosten dan ten hoogste € 300.000 zal bedragen.

Niet verhaalbare planschades

Met enige regelmaat worden gemeenten geconfronteerd met claims inzake ontstane planschade. Voor zover een gemeente de ontstane schadevergoedingen niet kan verhalen ten laste van een project, zullen deze kosten voor eigen rekening genomen moeten worden. Voor dit risico is een bedrag van € 100.000 aangehouden.

Garantiestelling woningbouwleningen

De gemeente heeft gemeentegaranties verstrekt aan de woningbouwvereniging en toegelaten instellingen. De daaraan verbonden verplichtingen voor de woningbouwvereniging zijn circa vijftien jaar geleden overgenomen door de stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (W.S.W.) en de stichting Waarborgfonds Eigen woningen (W.E.W.). De gemeente heeft, samen met het Rijk, daardoor alleen nog een back-up functie, als één van deze stichtingen in financiële problemen zou komen. De kans, dat dit gebeurt en dat de gemeente met financiële aanspraken te maken krijgt, is door het feit dat een aantal woningbouwcorporaties in financiële problemen is gekomen (onder andere Vestia), weliswaar iets toegenomen, maar toch nog altijd relatief klein. Daarom is dit risico ingedeeld in klasse 1.

Garantiestelling lening sportverenigingen

De gemeente heeft gemeentegaranties verstrekt aan sportverenigingen. Deze garanties zijn verleend samen met hypothecaire garantstelling. De gemeente heeft daarmee een grotere zekerheid afgegeven aan derden voor het geval dat één van de verenigingen in financiële problemen zou komen. De kans dat dit gebeurt en dat de gemeente met financiële aanspraken te maken krijgt, is aanwezig maar klein.

Risico's Jeugdzorg 2021

Het in 2018 ingevoerde nieuwe Jeugdzorgstelsel blijkt financieel gezien risico's met zich mee te brengen. Sinds de invoering zien wij bij alle 14 samenwerkende gemeenten een substantiele toename van de Jeugdzorg kosten. Ten dele is de stijging het gevolg van meer zorgvraag maar daarnaast lijkt het stelsel meer kosten met zich mee te brengen dan beoogd bij de invoering. Mede op grond van de financiële risico's heeft onze gemeente besloten om samen met de Duo partners zich aan te sluiten bij Amsterdam om een nieuwe aanbesteding te gaan doen dat gebaseerd is op een andere manier van financieren. De aanbesteding is gestart in 2020. Operationalisering van het nieuwe stelsel en financieringssysteem is per 1-1-2022. Tot die tijd blijven de risico's aanwezig vanuit het huidige stelsel.

Daarnaast zien wij met ingang van 2019 dat een zeer beperkt aantal Jeugdhulp indicaties verantwoordelijk is voor een groot deel van de overschreiding in de Jeugdhulp kosten. Deze kosten lopen voor een deel ook door in 2021. Dit is een blijvend risico voor onze gemeente .

Op grond van beide hiervoor genoemde risico's verhogen wij het risicoprofiel naar € 750.000 met een risico percentage van 50%.

Vorbereidingen invoering Omgevingswet

De Omgevingswet gaat op 1 januari 2022 in werking en staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Vanaf het moment dat de wet inwerking treedt zal Ouder-Amstel op een aantal onderdelen moeten voldoen aan de verschillende eisen van de wet en zal de gemeente moeten gaan werken in de 'geest' van de Omgevingswet. Doordat de Omgevingswet veelomvattend is, is het onontkoombaar dat de impact van deze wet op de gemeentelijke organisatie, de werkprocessen en de begroting groot is.

Vanuit de VNG is een handreiking om de financiële consequenties van de invoering van de Omgevingswet in beeld te brengen. Dit zijn echter grove inschattingen, die onder meer afhankelijk zijn van het ambitieniveau van de gemeente, lopende verandertrajecten, waarop aangehaakt kan worden en gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Volgens deze handreiking zijn de gemiddelde kosten voor een kleinere gemeente naar verwachting zo'n € 1,2 miljoen voor de periode tot 2024.

In de begroting is voor 2021 een bedrag van €156.000 geraamd voor de invoering van de Omgevingswet. Dit bedrag ligt ruim onder de indicatie van de VNG maar ligt daarentegen enigszins in de lijn met wat de gemeente Uithoorn voor de komende jaar heeft begroot. Het is daarom mogelijk dat er een risico ontstaat dat er onoverkoombare kosten op zullen treden, welke wij in het invoeringstraject Omgevingswet voor de kiezen krijgen.

Het is daarom van belang dat er voor 2022 en 2023 ook een budget zal moeten worden gereserveerd. De bedragen die hiervoor gereserveerd worden, zullen ingezet worden voor het daadwerkelijk opstellen van de Omgevingsvisie. De kosten hiervan zijn nu echter moeilijk in te schatten aangezien dit onder meer te maken heeft met het te kiezen participatietraject en de mogelijkheden om de huidige gebiedsvisies in de Omgevingsvisie op te nemen.

Corona

Zoals bekend heeft de Covid-19-uitbraak en de maatregelen die zijn genomen om het virus in te perken, negatieve financiële gevolgen voor de gemeente. Naast de reeds bekende effecten leidt de macro-economische onzekerheid tot verstoring van de economische activiteit. Het is onbekend wat de eventuele gevolgen op de langere termijn zullen zijn. De schaal en duur van deze pandemie blijven onzeker, maar zullen naar verwachting verdere gevolgen hebben voor de (bedrijfs)activiteiten en de activiteiten in de gemeente.

Op het moment van samenstellen van de begroting 2021 is er nog geen volledig beeld welke mogelijke (financiële) effecten dit precies heeft op de begroting. Ook de eventuele tegemoetkomingen vanuit het Rijk zijn nog niet duidelijk en derhalve niet opgenomen. De belangrijkste algemene financiële risico's die we kunnen voorzien en welke kunnen voortvloeien uit de huidige onzekere situatie inzake Covid-19 hebben we opgenomen in de begroting 2021. Voor de jaren 2022 t/m 2024 hebben we geen uitgaven of ontvangsten aangepast voor eventuele corona gevolgen. De extra corona uitgaven cq lagere inkomsten die we in de begroting 2021 hebben opgenomen zijn onder andere:

- Lagere inkomsten toeristenbelasting, door minder toeristen
- Lagere parkeeropbrengsten door lagere economische activiteiten
- Lagere dividenden vanuit verbonden partijen
- Lagere inkomsten door meer oninbare vorderingen
- Hoger beroep op de bijstand en BBZ na ondersteuningsperiode Rijk

- Meer gebruik van het aanbod van schuldhulpverlening en re-integratiebegeleidingskosten
- Hogere communicatiekosten en handavingskosten

Toelichting structurele risico's

Communicatie

De gemeente is in ontwikkeling. Het meenemen en betrekken van inwoners bij deze ontwikkelingen veroorzaakt een extra behoefte aan inzet op het gebied van communicatie. Inmiddels is er besloten tot uitbreiding van de formatie. Het op te stellen communicatieplan dient een beeld te geven of en zo ja, in hoeverre, er extra behoefte aan uitbreiding communicatie is. Op dit moment is het communicatieplan nog niet voorhanden, we verwachten deze in 2020 op te leveren. Voor eventuele extra behoefte aan communicatie-inzet, voortkomend uit het communicatieplan maar waar we nu nog geen duidelijk beeld van hebben, ramen we een bedrag van € 50.000.

Wet Werk en Bijstand (WWB)

De gemeente is risicodragend bij overschrijdingen van het budget. Dit risico bedraagt 10% van het ontvangen budget en moet worden opgevangen binnen de begroting van de gemeente. Bij overschrijdingen met meer dan 10%, die buiten de schuld van de gemeente zijn opgetreden, kan een beroep worden gedaan op een extra uitkering. Het gecalculerde budget 2020 voor het inkomensdeel bedraagt voorlopig € 2.505.050. Het maximale eigen risico voor de gemeente in dat jaar bedraagt daarom € 250.505. Hierbij gaan wij ervan uit dat een tekort, boven de genoemde 10%, aangevuld wordt door het Rijk, binnen de bestaande regeling voor het aanvragen van extra middelen. Op het moment van de opstelling van de begroting is het bedrag voor het inkomensdeel 2021 nog niet bekend. Zodra dit bekend is zal het worden aangepast.

SPUK-regeling (btw-teruggaaf op sportuitgaven)

Sinds 1 januari 2019 bestaat de SPUK-regeling voor het terugvorderen van de BTW op sport. Deze aanvraag moet ieder jaar opnieuw ingediend worden, waarbij het uit te keren bedrag afhankelijk is van de som van alle ingediende aanvragen en het beschikbaar gestelde bedrag, wordt er naar rato uitgekeerd. Voor het jaar 2019 en 2020 werd de beschikking vastgesteld rond de 80%, maar dit kan ieder jaar anders uitvallen. Het deel van de aanvraag welke nog niet is toegekend is opgenomen als risico, we houden een bedrag van € 50.000 hiervoor aan.

Nieuwe verdeling gemeentefonds

De nieuwe verdeling van het gemeentefonds gaat in per 1 januari 2022. Het is nog onzeker wat de gevolgen zullen zijn voor individuele gemeenten. De verwachting is wel dat de nieuwe verdeling nadelig gaat uitpakken voor kleinere gemeenten. De eerste berichten hieromtrent geven een maximaal risico aan voor onze gemeente aan lagere inkomsten van circa € 1.500.000. Op dit moment is er nog geen zekerheid over de feitelijke omvang waarop de verdeling anders zal uitpakken, op welke wijze de aanpassing ingeregeld zal gaan worden en overige voorwaarden. Gezien deze onzekerheden en daar de impact van de herverdeling nog niet definitief is, is hiermee nog geen rekening gehouden in deze begroting.